

z dnia 20 czerwca 2012 r.

w sprawie Gminnego Programu Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego Gminy Lelkowo na lata 2012-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.1) art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) w związku z § 4 ust.1 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24 poz. 128) Rada Gminy w Lelkowie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego Gminy Lelkowo na lata 2012-2015.

2. Program, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lelkowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Mieczysław Stec
mgr Mieczysław Stec

GMINNY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

GMINY LELKOWO NA LATA 2012-2015

SPIS TREŚCI:

- I** WPROWADZENIE.
- II** LOKALNA DIAGNOZA ZJAWISKA WYSTĘPOWANIA ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH.
- III** PRORYTETY DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO.
- IV** ZESTAWIENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH DLA PROGRAMU OCHRONY I PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO W GMINIE LELKOWO.
- V** SKOORDYNOWANIE RÓŻNYCH FORM OPIEKI I POMOCY.
- VI** ZARZADZANIE PROGRAMEM, JEGO MONITOROWANIE I FINANSOWANIE.
- VII** PODSUMOWANIE.

I. WPROWADZENIE

Podstawą prawną do działań związanych z ochroną zdrowia psychicznego są:

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), określająca zadania własne gminy w zakresie zaspokojenia potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia.
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), zadanie własne gminy realizowane jest w ramach corocznie uchwalonego przez Radę Gminy w Lelkowie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowiem określa się „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby lub zniechęcenia”. W odniesieniu do przytaczanej definicji zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem, efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie. W związku z powyższym zdrowie psychiczne jest ważnym elementem zdrowia publicznego.

WHO, Unia Europejska oraz organy administracji publicznej Polski opracowały szereg dokumentów określających modele opieki psychiatrycznej. Podstawowym aktem prawnym w tym zakresie jest ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określająca, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego w aspekcie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego,
2. zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
3. zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcia i pomocy umożliwiającej
4. kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości oraz przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

II. LOKALNA DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Gminie Lełkowo jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach realizowanych zadań, które nakreśla ustawa o pomocy społecznej, przyznaje świadczenia pomocowe w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz pomocy instytucjonalnej (kierowanie do DPS).

Do zadań własnych gminy należy również opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których celem jest integracja osób i rodzin szczególnego ryzyka, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto Gmina Lełkowo realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zgodnie z zapisem art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych, lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego wynika, że w ciągu 18 lat, od 1990 – 2007 r., wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119% (z 1.629 do 3.571 na 100 tys. ludności) w opiece ambulatoryjnej i o 50% (z 362 do 542 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lełkowie w oparciu o kryteria definicji zaburzeń psychicznych sformułowanej w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało (nie dotyczy usług w ośrodku wsparcia):

w 2009 r. 0 osób z zaburzeniami psychicznymi,

w 2010r. 0 osób z zaburzeniami psychicznymi,

w 2010r. 0 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opieka psychiatryczna i wsparcie osób chorujących psychicznie i upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych w Gminie Lełkowo zorganizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w następujący sposób:

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi:

w 2009r. – 0,

w 2010r. - 0,

w 2011r. - 0.

2. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

w 2009 r. – 2,

w 2010r. – 0,

w 2011r. 0.

3. Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin obejmujące w szczególności poradnictwo prawne, medyczne i rodzinne, realizowane w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. PRIORYTETY DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

1. Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Gminy Lelkowo.
2. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
3. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku.
4. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
5. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
6. Przeciwdziałanie nietolerancji, dyskryminacji i wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych odpowiednio do grup docelowych.
8. Szerzenie zagadnień związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu, a także uzależnionych od substancji psychoaktywnych.
9. Prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego, w tym działań edukacyjnych.
10. Współpraca Gminy Lelkowo w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Braniewie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Braniewie.

IV. ZESTAWIENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH DLA PROGRAMU OCHRONY I PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO W GMINIE LELKOWO

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Lelkowo przyjęty na lata 2012-2015 określa kierunki działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia.

Cele główne w zakresie zdrowia promocji zdrowia psychicznego:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinny i społecznym. Wskazane powyżej priorytety będą realizowane w szczególności poprzez działania w ramach Programu.

Cele szczegółowe w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym:

1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Cele szczegółowe w zakresie zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej:

1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychicznego opieki zdrowotnej.
2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

V. SKOORDYNOWANIE RÓŻNYCH FORM OPIEKI I POMOCY

Cele i zadania	Realizatorzy
Cel główny 1: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	
Cel szczegółowy: Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu	
Upowszechnianie informacji o ogólnopolskich telefonach kryzysowych w tym 116123	Urząd Gminy Lełkowo
Edukacja młodzieży w zakresie programu zdrowia psychicznego poprzez zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, profilaktyki zażywania substancji psychoaktywnych, narkotyki dopalacze i profilaktyka uzależnienia	Zespół Szkół w Lełkowie, Szkoła Podstawowa w Zagajach Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lełkowie, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lełkowie.,
Realizacja programów promocji zdrowia psychicznego w szerokim rozumieniu między innymi poprzez kampanię informacyjno-edukacyjną	GOPS Lełkowo Służba zdrowia
Udział pracowników GOPS, Placówek Oświatowych w szkoleniach podnoszących wiedzę w zakresie zdrowia psychicznego	GOPS Lełkowo Placówki Oświatowe

Cele i zadania	Realizatorzy
Cel szczegółowy: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego	
Realizacja zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie	GOPS Lełkowo Zespół Interdyscyplinarny
Zapewnienie pomocy socjalnej w sytuacjach kryzysowych osobom i rodzinom z terenu gminy poprzez wcześniejszą diagnozę w miejscu zamieszkania	GOPS Lełkowo
Zapewnienie pomocy pedagogicznej dzieciom i rodzinom zgłaszającym problemy wynikające z zaburzeń zachowań dzieci i ich rodziców	Placówki oświatowe z terenu Gminy
Udział pracowników GOPS, Placówek Oświatowych w szkoleniach podnoszących wiedzę w zakresie zdrowia psychicznego	GOPS Lełkowo Placówki Oświatowe Służba zdrowia

Cele i zadania	Realizatorzy Wskaźniki monitorujące
Cel szczegółowy: Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi	
Inicjowanie działań informacyjno-edukacyjnych postawa zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałanie dyskryminacji tych osób	GOPS Lełkowo Placówki oświatowe Środowisko własne

Cel główny 2: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form i pomocy niezbędnych życia w środowisku rodzinnym i społecznym	
Cel szczegółowy: Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego	
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych	GOPS Lelkowo
Zapewnienie wsparcia poprzez pomoc pedagoga, pracownika socjalnego	GOPS Lelkowo Placówki oświatowe
Cel szczegółowy: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi	
Kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do PUP w Braniewie (średki PFRON , w celu kontaktu z pośrednikiem pracy i uzyskania informacji na temat możliwości ubiegania się o: sfinansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania osoby niepełnosprawnej, uczestnictwa w instrumentach i usługach rynku pracy określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, udzielanie środków na podjęcie działalności gospodarczej	GOPS Lelkowo
Cel szczegółowy: Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy	
Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego.	Wójt Gminy Lelkowo
Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego	Powołany Zespół do koordynacji i monitorowania
Powołany Zespół do koordynacji i monitorowania	Urząd Gminy w Lelkowie

VI. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM, JEGO MONITOROWANIE I FINANSOWANIE

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA:

- środki własne gminy Lelkowo,
- środki własne realizatorów zadań,
- środki pozabudżetowe,
- środki NFZ w ramach zawartych kontraktów.

PODMIOT KOORDYNUJĄCY:

Kierownik GOPS.

PODMIOTY UCZESTNICZĄCE:

- Urząd Gminy w Lelkowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie,
- szkoła podstawowa w Zagajach oraz Zespół Szkół w Lelkowie,
- Placówka służby zdrowia
- Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelkowie,

- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lełkowie.

MONITORING I EWALUACJA :

Realizatorzy zaangażowani w realizację poszczególnych działań monitorują potrzeby oraz zmiany ilościowo-jakościowe, które będą stanowiły podstawę do dokonywania zmian w poszczególnych działaniach programu.

Analiza materiałów sprawozdawczych pozwoli na wypracowanie nowych kierunków działań, które będą co roku korygowane.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ:

Wszystkie podmioty realizujące zadania Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego są zobligowane do składania w Ministerstwie Zdrowia rocznych sprawozdań z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji NPOZP w terminie do 15 maja każdego roku.

Corocznie zebrane dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lełkowie pozwolą na ukierunkowanie zadań w obszarze oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

VII. PODSUMOWANIE

Przedstawiając niniejszy program należy stwierdzić, że niektóre elementy są już realizowane. Szereg propozycji wybiega jednak w przeszłość, a ich realizacja musi być rozłożona w czasie. Przedstawiony program nie ma charakteru jednorazowego jest to koncepcja długoterminowych, zintegrowanych i systematycznych działań. Ważnym czynnikiem wpływającym na nasze zdrowie psychiczne oraz poczucie szczęścia i spełnienia w życiu jest rozwijanie własnych zainteresowań, praca, zabawa, nauka przez zabawę, edukacja, kultura i kultywowanie zdrowej filozofii życiowej.

Zdrowie psychiczne jest nieodłącznym składnikiem zdrowia. Szybkie zmiany społeczne i ekonomiczne istotnie wpływają na stan zdrowie ludności. Mnogość stresujących sytuacji wpływa na brak bezpieczeństwa, jest przyczyną wzrostu liczby przypadków zaburzeń lękowych i depresji. Problemy ze zdrowiem psychicznym coraz częściej dotyczą ludzi słabszych, grupy społeczne najbardziej narażone na zagrożenia z powodu czynników społecznych, psychicznych i środowiskowych. Profilaktyka i edukacja społeczeństwa od najmłodszych lat oraz wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży jest długotrwałą inwestycją w zdrowe społeczeństwo. Im wyższa świadomość społeczna dotycząca chorób psychicznych, tym większa możliwość wczesnego wykrycia zaburzeń oraz większa możliwość stworzenia odpowiednich warunków do życia osobom, których ten problem bezpośrednio dotyczy.

Tworzenie warunków lokalnych, które umożliwią osobom z zaburzeniami psychicznymi uczestnictwo w życiu społecznym jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi. Działania podejmowane w gminie, zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych, przyczyniają się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby z zaburzeniami psychicznymi i zwiększają integrację ze środowiskiem lokalnym.

W odczuciu społecznym często chorzy psychicznie są traktowani gorzej niż inni, przede wszystkim jeśli chodzi o prawo do pracy i zatrudniania oraz poszanowania godności osobistej. Obserwacje dowodzą, że dyskryminacja utrudnia powrót do zdrowia i odzyskania pozycji społecznej. Brak wiedzy na temat chorób psychicznych skutkuje brakiem tolerancji, strachem, dyskryminacją osoby chorej i jej izolacją społeczną.

Proponowany Gminny Program Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego Gminy Lełkowo to szansa na rozwój form wsparcia psychicznego i możliwość zwrócenia uwagi na problemy osób chorych psychicznie żyjących na terenie gminy.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**


mgr Mieczysław Stec